

„אהל” לוחם בשוק השחור

בקה אלוני בפאריס (הדומה במידה מפליאה לקפה "דליה" בת-אביב) יושבים כמה ספרים צרפתיים בעלי מבטא רוסי סטאניסלבסקאי וזוממים מוימה נוראה: ל" החריב את פאריס כדי לחפש נפט מתחת לאדמתה. הם מפסיקים לפעם את דיוניהם כדי לתת הזדמנות לטובה פרדו לשיר פומון צרפתי חמוד, ולהציג לראווה את רגליה הארוכות לכך, וכן לתת לכל מיני אנשים משונים להציג את עצמם לקהל.

דבר המזימה נודע לבעלת בית-הקפה, היא הרוגת המשוגעת משאיו (אשר בפא-ריס), הרוגת מחליטה להציל את האנושות ע"י רצח הספרים במרתף ביתה (מלחמה בשוק השחור). היא מטכסת עצה עם שרש חברותיה, כולן מטורפות כדת וכדין. רי-הן מחליטות לערוך משפט שלא בנוכחות המועמדים לרצח. המשפט, שהוא כן-הי אור בכל המהווה כולו, מתקיים בנוכחות ארבעת המטורפות וקהל מגוון (כולל שר-טר, זונה, טרוריסט מחוסר-עבודה שלא הצליח לפרוץ את המחלקה הטכנית של העיריה, פועל ביוב, מלצר, מלצרית הוי-קוקה לאהבה וסמרטוטן, הסמרטוטן מו-פע במקום הנאשמים נואם גאם משכי-נע למי, הפרוצה, הטרוריסט, המלצרית חולת-האהבה וכל השאר פוסקים שהמי-שוגעת רשאית לרצוח את הספרים.

המשוגעת מפתה את הספרים לבוא ל" ביתה באמתלה שיש נפט במרתפה. מובן מאילו שהספרים נכנסים למלכות ונכ" לאים במרתף, אשר ממנו אין הם יוצאים עוד חיים.

רשימת האבודות: 3 ספרים, 3 חופרי נפט, 3 עתונאים — והמחזה עצמו.

הגורל מכריע בין שתיים. בי-תיאטרון הבנוי על יסודות קואופריטיביים לא קל לבחור בביבורה הראשית. תפקיד המשוגעת, הנותן אפשרויות לפתח משחק אמיתי ניתן לשתיים: ללאה דגנית ולדי-בורה קסטלניץ, המופיעות לסרגיון. לפיכך היה צורך בשתי הצגות-בכורה. זכות ה-הופעה בהצגת-הבכורה לראשונה נקבע ע"י הגורל. זכותה ללאה דגנית (שהיא חרף משחקה התיאטרלי מדי, עולה בתפקיד זה על חברתה, ביחוד ברגעים שהיא מטריה את שערותיה האדומות ומזועזעת את ה-קהל בראש קרח).

על אף אמציהם של השחקנים, שרבים מהם היו טובים (אם כי לא היו צרפ-תים) משעמם המחזה בקטעים רבים — ביחוד במצרכה הראשונה. אפשר רק לני-חש שהמחזה המקורי (שהצליח בניו-יורק) הצטיין במתח גבוה יותר מזה שהבמאי המקומי, הרשקוביץ, הצליח להכניס בו. הסמרטוטן (חלפי) מצוין, וגם זוספין (בי-שלונסקי) מטורפת אמתית. אירמה המלצ-רית (בתיה אוסטרובסקי) חמודה ואין לכי-עוס על הטרוריסט העדין בעל ההופעה ה-יפה (ראובן אדיב) שהוא מנשק אותה, לבי-סוף, בלב שלם.

המחזה בסדר. המשחק בסדר. אך נדמה שבין השניים חסר משהו.

ה'ורשת'

הנרי גיימס (1843 — 1916) סופר אמ-ריקאי לפי מוצאו, בריטי לפי מולדתו המ-אומצת (החליף נתינותו לאות אהה לברי-טניה בפרוץ מלחמת העולם הראשונה) וקוסמופוליטי לפי רוחו, היה אמן הניתוח הפסיכולוגי. סגנון המבכר את הרמו על הפשט והמטולסל במקצת, הרחיק מעליו את המון-הקוראים הרחב. רק בשנים ה-אחרונות החלו הרומאנים (ליתר דיוק: ה-סיפורים הארוכים) שלו להיות נפוצים למ-די בארצות הברית. „כיצר וואשינגטון” — סיפור השייך לתקופה הראשונה, „האמר-קאית” של גיימס, מהוה את הבסיס ל„ה-יורשת”, לאחר שעבר קודם לכן את „מכו-נה'הטחינה” של ברודוויי והעיבוד הבמתי, זכה להצלחה רבה.

גורלה של היצירה בהוליווד היה עלול, אפוא, להיות כשל רבות אחרות שהגיעו אל הבד בצורה עלובה ומעליבה.

לא כזה היה גורל „כיצר וואשינגטון” — „היורשת”. הפעם נמסר הביצוע לאדם ה-מתאים ביותר, הבמאי הצרפתי-אמריקאי וויליאם וואילר, אשר הנהו המומחה הקול-נועי המובהק ביותר לעיצוב הפסיכולוגי העמוק; מעין גיימס של הבד. וואילר אי-ספ סביבו שחקנים כאוליביה דה האבי-לאנד, ראף ר צ'ארטון, מונטגומרי קליפט ומרים הופקינס. בתוספת מוסיקה מאת מחבר לא פחות מאיירון („אל סאלון מקסי-קו”) קופלאד, תפאורה ללא רבב ועבודת

ומחל להוליווד את כל חסאיה ואף מצ' דיק את קומה..

העלילה היא פשוטה, כה פשוטה שצו-פים רבים יוצאים מן הקולנוע מאוכזבים במקצת. מה אירע פה בכלל? הם שואלים. אולם העיקר ב„היורשת”, כאמור, הוא ה-ניתוח הפסיכולוגי, ואם כדברי שקספיר תפקיד אמנות המשחק „לשמש אספקלריה לטבע” הרי שיצירה זו היא הישג אמנותי חשוב ביותר.

בחורה שיש לה נדוניה. בככר וואשינגטון, רובע עשיר בניו-יורק (הת-קופה: 1850) גרים הדוקטור סלופר, (אל-מן הממאן להתנחם על מות אשתו היפה” פיה והאהובה) ובתו קאתארין, ההיפך גרי-מור מאמה: מכוערת קשת-תפיסה אך מו-עמדת לרשת את רכוש הגדול של אביה. אליהם מצטרפת הרודה פנימור, אחות ה-רופא, „אומה עליזה” בגיל העמדה. כמו-כן שהדודה והדוקטור שואפים למצא אתן מתאים לקאתארין, משימה לא קלה בהת-חשב בעבודה שהנערה חסרת יופי ותן לחי-לוטין.

אולם לפתע נדמה שאירע נס: מוריס, צעיר ויפה, מלא חיים, אך עני ומחוסר-מקצוע יחד עם זאת בזבזן, חסר-אחריות ושואף תענוגות מתחיל לחזר אחר קאתא-רין. זו מתאהבת בו וכמובן ללא סיג. ה-רופא מזהיר את בתו: מוריס אינו חושק בה אלא בכספה. אולם קאתארין בשלה, היא אובדת אותו. המציאות אינה מאחרת לכפוח על פניה; כאשר נודע למוריס ש-

הצגות ודגניון כיפו: אקיס טמירוף, ולדימיר טוקוב וקטינה פאסקיני בודאי לא היו מכירים את פרצופיהם לוא נדדמו ליפו וראו את המודעה המפורשת לסרטם הגדול על מלחמת האזרחים בספרד „למי צלצלו הפעמונים...” שצוירה בידי אמן יפואי.

הדוקטור החליט לשנות את צאתו לרעת קאתארין, הוא נוטש אותה ונוסע לקאי-ליפורניה הכחוקה.

חולפות שנים אחדות. הרופא מת מבלי ששינה את הצוואה וקאתארין היא אשה עשירה ומרת נפש כאחד. לבה מלא שגאה, לאביה שהעמיד בנסיון את אהובה וכך גזל אותו ממנה, ולמוריס שהולין אותה שולל. והנה חוזר מוריס מקאליפורניה. הוא רוצה לשאת את קאתארין לאשה. הוא מחזר אחריה ומקחה לכיבוש קל. אולם אין זו אותה קאתארין הבישנית וחסרת הני-כיון. הפעם היא מוליכה אותו שולל. היא צוחקת האחרונה, צחוק מר.

עלילה פשוטה, כמו מרבית העלילות הגי-דולות, אך עלילה הצופנת בקרבה אפש-רויות רבות שכולן נוצלו עד תומן על ידי וואילר וחבר שחקניו. משחקה של אוליבי-יה דה האבילאנד בתפקיד קאתארין כה כושלם עד אשר אפילו שחקן גדול כראלף ריצ'רדסון (הדוקטור), הנותן בסרט משחק משובח בו, ותר, אינו מאפיל עליה. מונט-גומרי קליפט (מוריס) נחלץ בכבוד מתפי-קיד קשה ומרים הופקינס, כרודה פנימור, חוזרת אל הבד לאחר שיעדה שנים רבות מהוליווד לא ימצא איש בהוליווד שלא יקדם את שובה בשמחה.

„מכתב האלמונית”

סמורו של סטפאן צחיג לא הגיע אל הבמה בעיבוד מדויק לכל פרטיו. שינויים

מסוימים עלולים להרגיז כמה מחסידיו ה-דבקים ביותר של הסופר הוינאי המנוח, אולם מרבית הצופים יקבלו, בלי ספק, את הסרט כמות שהוא: סיפור מעשה פנטזי

ראלף ריצ'רדסון (היורשת) לאם יפה, בת סכועות

מנטאלי המתרחש בחינה של ראשית המאה. ווינה המוכרת כל כך מתוך יצירותיהם של ארתור שניצלר והרמאן באר והמוסיקה של משפחת שטראוס. ווינה העליונה, קלת ה-דעת אך היודעת גם סבל של אהבה אמיתית.

ליוה (ג'ון פונטיין) מתאהבת, והיא עוד-נה ילדה, בפסנתרן הנוודע בראנד (לואי ז'ורדאן) „ילד פלא” קל דעת. אולם ליוה אינה מגלה לבראנד את אהבתה אלא לאחר שנים. לאחר לילה של חיזור בחוצות וינה-השלווה מביא בראנד את ליוה לדירתו. למחרת הוא נוסע לחוץ לארץ, ובשובו — שכח את הרפתקאת האהבה. ליוה מביאה לעולם — מבלי להודיע לבראנד — את ילדו ולאחר שנים היא נשאת לאיש זקן ממנה בהרבה וחיה בעושר ורווחה, עד אשר היא פוגשת שוב בבראנד וסיפור המעשה מגיע, כמובן, לסוף טראגי.

העלילה כשלעצמה אינה מקורית ביותר, בעצם, ב„אטול” של שניצלר חוזר מצב זה, אלא שאצלו הנוכח הוא הגבר והשרי-כתת — האשה, צוייג החליף את המינים ונתן לעולם יצירה חדשה.

מאקס אופולס הצליח לתת אטמספירה כה נכונה ואמתית של וינה של אתמול, עד שאי אפשר להאמין שהסרט נוצר בהר-ליבוד של היום. אמנם, אפולס אינו חורש בקרקע בתולה, הוא וינאי וביים סרטים בבירה האוסטרית עד אשר פגע בו הנחש-שול הנאצי והוא נאלץ להגר. אולם האי-וויחה הוינאית אשר בסרטו אינה חיצונית בלבד. הוא חוזר אל מתחת לעורם של גי-בוריו והדמויות הן אמיתיות ובנות-תקר-פתן. ביחוד משכיפת ג'ון פונטיין, שמש-חקה, כרגיל, שקט אך רב רגש.

הידון הקולנוע - ב. משפחות

- 1. בהופעותיהם הראשונות על הבמה, הם היו ארבעה אחים, ליצנים ידועי-שם. אחד האחים פרש מן הבמה והשלושה ה-גותרים הופיעו ביחד בסרטים רבים. לפני שנים אחדות הופיע אחד מהם בסרט מוסי-קאלי מבלי שני האחים, מי הם?
2. שתי אחיות, אך כל אחת מופיעה בשם אחר. שתיהם זכו בשלושה „אוסקא-רים”. מה שמותיהן?
3. הוא פסנתרן בעל שם עולמי המר-בה להופיע בסרטים, לעתים בליות אחרות, פסנתרנית גם היא. מי הוא?
4. שחקן קומי מפורסם מאד שאשתו מחברת את המוגולוגים המפורסמים שלו. מי הוא?
5. אחת ממשפחות הבד המפורסמות שבנה הידוע ביותר מיקי רוני. משפחה דמ-יונית זו כמלה במשך סרטים רבים את המשפחה האמריקאית הבינונית בעלי שדה אפינית. זוכרים את משפחת השופט?

שתי המשוגעות משאיו: לאה דגנית (שמאל) ודבורה קסמליניץ? מען האנושות, רצח במרתף